

ANDRIUS ŠUMINAS

Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto

Medijų tyrimų laboratorijos vedėjas, dr., el. paštas andrius.suminas@kf.vu.lt

LENKŲ TAUTINĖS MAŽUMOS PROBLEMIKA INTERNETINĖJE LIETUVOS ŽINIASKLAIDOJE

Nuo pat nepriklausomybės atkūrimo Lietuvos ir Lenkijos tarpusavio santykiai yra temdomi įvairių nesusipratimų ir konfliktų. Kaip pagrindinė šių problemų priežastis dažnai įvardijama tautinių mažumų padėtis abiejose valstybėse. Pastaraisiais metais viešajame diskurse galima išgirsti nemažai abipusių – Vilniaus ir Varšuvos – kaltinimų dėl lietuvių tautinės mažumos padėties Lenkijoje arba lenkų tautinės mažumos padėties Lietuvoje.

Šio straipsnio tikslas – išgryninti pagrindines su Lietuvos lenkų tautine mažuma susijusias problemas ir išnagrinėti informacijos apie lenkų tautinę mažumą pateikimą internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje. Straipsnyje yra išskiriamos ir aptariamos pagrindinės Lietuvos ir Lenkijos santykiuose įtampą keliančios su lenkų tautine mažuma susijusios problemos. Taip pat pateikiama pagrindinių Lietuvos naujienų portalų publikacijų analizė, atskleidžianti, kaip ir kur internetinėje žiniasklaidoje rašoma apie lenkų tautinę mažumą.

Pagrindiniai žodžiai: lenkų tautinė mažuma, tautinių mažumų problemos, tautinių mažumų problemika žiniasklaidoje, internetinė žiniasklaida.

Didžioji dalis pasaulio valstybių susiduria su didesnėmis ar mažesnėmis problemomis, susijusiomis su tautinėmis mažumomis (gyventojų grupėmis, kurios gyvena tam tikros valstybės teritorijoje, kurioje daugumą gyventojų sudaro kitos tautinės grupės nariai, turintys realią valstybės valdžią).

Ne išimtis yra ir Lietuva, nepaisant gana vienalytės tautinės gyventojų sudėties. 2011 m. surašymo duomenimis, 84,2 proc. šalies gyventojų sudaro lietuviai. Didžiausios tautinės mažumos Lietuvoje yra lenkai – 6,6 proc.,

ir rusai – 5,8 proc. visų šalies gyventojų. Kitų tautybių grupės yra palyginti nedidelės (baltarusių – 1,2, ukrainiečių – 0,5 proc.)¹⁴.

Lietuvoje gyvenančios lenkų ir rusų tautinės mažumos yra panašaus dydžio, tačiau lenkai daug dažniau ir garsiau reiškia nepasitenkinimą savo padėtimi. Dėl kylančių įtampų kenčia ne tik lenkų tautinės mažumos ir šalyje gyvenančios daugumos tarpusavio santykiai, bet ir Lietuvos ir Lenkijos ryšiai ir bendradarbiavimas.

Mokslinėje literatūroje nurodomos gana skirtingos tautinių mažumų ir daugumų konfliktų priežastys – tai gali būti skausmingos istorinės patirtys, tapatumo neapibrėžtumas, baimė dėl ateities, politinio atstovavimo nepakankamumas, ginčai dėl švietimo ir ugdymo, nesutarimai dėl tautinių mažumų kalbų vartojimo ir kt.

Pagrindinės Lietuvos lenkų tautinės mažumos problemos ir konfliktų priežastys

Lietuvos ir Lenkijos santykiuose įtampas keliančių konfliktų užuomazgų, taip pat Lietuvos lenkų tautinės mažumos problemų priežasčių reikėtų ieškoti abiejų valstybių istorijoje ir istorinėje tautų tarpusavio santykių patirtyje. Tačiau spartus tautinių mažumų konflikto eskalavimo augimas abiejose valstybėse itin ryškiai pastebimas pastarąjį dešimtmetį, ir tai leidžia manyti, kad lietuvių ir lenkų tautinių mažumų konfliktas dažnai yra sąmoningai kurstomas ir naudojamas politiniams tikslams.

Siekiant suprasti pagrindines šių dienų šios mažumos problemas ir konfliktų priežastis, svarbu grįžti į atkurtos valstybės kelio pradžią ir aptarti pirmuosius tarptautinius Lietuvos tautinių mažumų padėties vertinimus, kuriuos atliko Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (angl. *Organization for Security and Cooperation in Europe*) atstovai (ši tarptautinė organizacija plėtoja įvairias karinę konfrontaciją mažinančias ir saugumą Europoje stiprinančias priemones, rūpinasi tautinių mažumų teisėmis).

Buvęs Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos vyriausios komisaras tautinių mažumų klausimais (angl. *High Commissioner on National Minorities*) Maxas van der Stoelis (1924–2011), 1993 m. lankydamasis Lietuvoje, nepastebėjo nei vidinių, nei išorinių įtampų dėl tautinių mažumų ir padėtį mūsų valstybėje įvardijo kaip kur kas ramesnę negu Latvijoje ir Estijoje. Kaip vieną iš geros tautinių mažumų padėties priežasčių komisaras nurodė tinkamą pilietybės klausimo išsprendimą, kuris buvo laikomas viena svarbiausių tautinių mažumų teisių užtikrinimo garantijų.

¹⁴ Lietuvos statistikos departamentas, 2011 m. gyventojų surašymo rezultatai, 2012, <http://web.stat.gov.lt/uploads/Lietuvos_gyventojai_2011.pdf?PHPSESSID=twmjucjxideyz>, 2013 04 17.

Atkūrus nepriklausomybę, Lietuvos valdžios institucijos visiems nuolatiniams šalies gyventojams, išskyrus sovietų karinių ir saugumo struktūrų darbuotojus ir jų šeimų narius, pasiūlė laisvą pilietybės pasirinkimo galimybę, nepriklausomai nuo jų tautybės, politinių pažiūrų, gyvenimo šalyje trukmės ar lietuvių kalbos žinių. Iki 1991 m. lapkričio pabaigos, kai visi Lietuvos gyventojai turėjo apsispręsti dėl pilietybės, dauguma pasirinko tapti atkurtos valstybės piliečiais¹⁵.

Kaip kitą svarbų veiksniį, prisidėjusį prie įtampų, susijusių su tautinėmis mažumomis, nebuvimo Lietuvoje, M. van der Stoelis paminėjo kooperatyvų ir nekonfrontacinį požiūrį Lenkijos vyriausybei, kuri suprato istorinių santykių su savo kaimyne delikatumą. Be to, tuo metu daugumos lenkų tautinei mažumai priklausiusių Lietuvos gyventojų politinė orientacija buvo artimesnė komunistinei Maskvai (tai parodė teigiama jų reakcija į 1991 m. perversmą), o ne Varšuvai¹⁶.

Galima teigti, kad mažumos asmenys nepriklausomybės pradžioje susidūrė su tapatumo problema, kurią kai kurie mokslininkai nurodo kaip pagrindinę tautinių mažumų problemą. Būtent ne tarpgrupiniai skirtumai, ne istorinė neapykanta, per amžius besitęsianti nesantaika ar ekonominiai nevienodumai nurodomi kaip pagrindinės konfliktų priežastys, o tautinių mažumų grupių baimė dėl ateities, kai imama bijoti dėl savo saugumo, pavojų ir sunkumų išspręsti strategines problemas. Informacijos ir komunikacijos klaidos taip pat prisideda prie nesaugumo jausmo didėjimo, dėl ko konfliktas tampa labiau tikėtinas¹⁷.

Taip pat kaip vieni pagrindinių tautinių mažumų ir daugumos konfliktų katalizatorių įvardijami nesutarimai dėl specifinių politinių klausimų – tautinių mažumų gimtosios kalbos vartojimas mokyklose ar politinis atstovavimas¹⁸. Konkrečiu nagrinėjamu Lietuvos ir Lenkijos nesutarimų ir tautinių mažumų atveju šias konflikto priežastis galima laikyti iš tiesų aktualiomis. Nors lenkų tautinė mažuma iš esmės nesusiduria su politinio atstovavimo problemomis (Lietuvos lenkų rinkimų akcija nuolat laimi

¹⁵ Zaagman R. "Conflict prevention in the Baltic States: the OSCE high commissioner on national minorities in Estonia, Latvia and Lithuania", European Centre for Minority Issues, Flensburg, April 1999, <http://kms2.isn.ethz.ch/serviceengine/Files/EINIRAS/25772/ipublication-document_singleledocument/a8adec30-15e7-4fdb-bc5d-082b1b6c6ef2/en/monograph_1.pdf>, 07 02 2013.

¹⁶ Ten pat.

¹⁷ Lake D.A., Rothchild D. "Containing Fear: The Origins and Management of Ethnic Conflict", *International Security*, Vol. 21, No. 2, 1996, p. 41–75, <<http://www.jstor.org/stable/2539070>>, 2013 03 27.

¹⁸ McIntosh M. E., Mac Iver M. A., Abele D. G., Nolle D. B. "Minority Rights and Majority Rule: Ethnic Tolerance in Romania and Bulgaria", *Social Forces*, Vol. 73, Issue 3, 1995, p. 939–968, <<http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=559fcdac-0b38-4e33-991c-1762c641fe39%40sessionmgr113&vid=2&hid=119>>, 2013 02 16.

vietos savivaldos rinkimus ir turi valdžią tankiai lenkų gyvenamose savivaldybėse. 2012 m. spalio 14 d. per eilinius Seimo rinkimus Lietuvos lenkų rinkimų akcija susirinko 5,83 % rinkėjų balsų ir iškovėjo penkis Seimo narių mandatus. Dar du šios politinės jėgos nariai laimėjo vienmandatėse apygardose, todėl iš viso 2012–2016 m. kadencijos Seime Lietuvos lenkų rinkimų akcijai atstovauja septyni politikai, suformavę atskirą Lietuvos lenkų rinkimų akcijos frakciją), karštų diskusijų ir nesutarimų priežastimi dažnai tampa gimtosios kalbos vartojimo mokyklose klausimas.

Itin daug dėmesio sulaukė ir prieštaringai yra vertinama 2011 m. kovo 17 d. Lietuvos Respublikos Seime priimta nauja Švietimo įstatymo redakcija, kurioje nurodoma: tautinių mažumų pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose, be privalomų lietuvių kalbos pamokų, lietuvių kalba turės vykti Lietuvos istorijos, geografijos bei pasaulio pažinimo pamokos. Šioje redakcijoje taip pat numatyta suvienodinti valstybinės kalbos egzaminą lietuviškų ir tautinių mažumų mokyklų absolventams.

Prieš naujos Švietimo įstatymo redakcijos priėmimą ir ją priėmus vykusį protestų metu šios mažumos atstovai kaltino Lietuvos valdžią priverstine asimiliacija, gimtosios kalbos vartojimo siaurimu ir tautinių mažumų švietimo padėties bloginimu. Lietuvos politikai, argumentuodami savo priimtus sprendimus, nurodydavo, kad lenkų tautinės mažumos atstovams garantuojamos tokios pat teisės į mokslą, kokios garantuojamos lietuvių tautinės mažumos atstovams Lenkijoje.

Nepaisant įstatymo kūrėjų ir tautinių mažumų atstovų argumentų, naujos redakcijos Švietimo įstatymas tapo plačiai eskaluojama lenkų tautinės mažumos ir lietuvių daugumos nuolatinio konflikto ir konfrontacijos priežastimi.

Kiti neišspręsti politiniai klausimai, neabejotinai kurstantys Lietuvos ir Lenkijos konfliktą, yra pavardžių lenkiškais rašmenimis rašyba bei dvikalbiai vietovių ir gatvių užrašai. Šiuo metu lenkiški asmenvardžiai yra rašomi remiantis vis dar galiojančiu Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. sausio 31 d. nutarimu „Dėl vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase“. Jame užfiksuota: Lietuvos lenkų pavardės pasuose yra rašomos lietuvių kalbos rašmenimis pagal tarimą, tačiau dėl galūnės gali apsispręsti patys piliečiai – ar jų pavardė bus su lietuviška galūne, ar be jos.

Nuo pat teisės akto įsigaliojimo lenkų tautinės mažumos atstovai reiškė savo nepasitenkinimą dėl tokio rašybos reglamentavimo. Ginčai dėl šio klausimo buvo atsidūrę net Konstituciniame Teisme, kurio 1999 m. spalio 21 d. nutarimas patvirtino, kad 1991 m. sausio 31 d. Aukščiausiosios Tarybos nutarimas Lietuvos Respublikos Konstitucijai neprieštarauja.

Tačiau Lietuvos lenkų bendruomenė bei Lenkijos politikai ir toliau bandė įvairiomis priemonėmis siekti savo tikslų. Įvairūs siūlymai dėl galimybės lenkiškus asmenvardžius rašyti lotyniško pagrindo rašmenimis jų nelietuvinant ne kartą buvo teikiami Lietuvos Respublikos Seimui, tačiau visada būdavo atmetami.

Kita panaši problema, kurstanti lenkų tautinės mažumos ir lietuvių daugumos nesantaiką, yra dvikalbiai vietovių ir gatvių užrašai. Lietuvos lenkų bendruomenė siekia oficialiai įteisinti, kad vietovardžiai tankiai tautinių mažumų atstovų gyvenamose vietovėse būti rašomi ne tik valstybine lietuvių kalba, bet ir tautinės mažumos kalba. Tačiau, remiantis Valstybinės kalbos įstatymu, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ir vyriausybės nutarimais, rašyti vietovardžių pavadinimus nelietuviškai nėra galima, nes tokie atveju būtų pažeidžiami nurodyti teisės aktai.

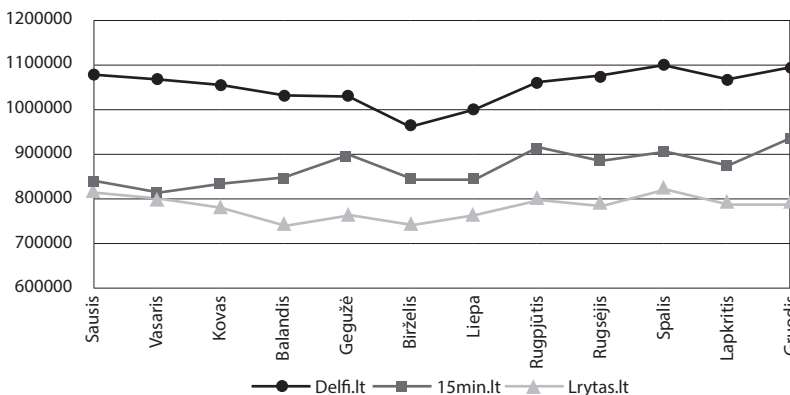
Ginčai dėl vietovių ir gatvių užrašų rašybos taip pat buvo sprendžiami teisminėse instancijose, kol galiausiai 2011 m. liepos 11 d. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas galutine ir neskundžiama nutartimi konstatavo, kad lenkų ir rusų kalbomis parašyti vietovardžių užrašai negali būti naudojami, ir turi būti pakeisti į užrašus lietuvių kalba.

Kita Lietuvos ir Lenkijos tarpusavio santykių įtampos priežastimi galima įvardyti lenkų tautybės Lietuvos piliečiams suteikiamas Lenkijos Respublikos Lenko kortas. Šie nuo 2008 m. išduodami asmens dokumentai patvirtina lenkišką juos turinčių asmenų kilmę ir teikia įvairių lengvatų lenkams, gyvenantiems ne Lenkijoje (pvz., Lenko kortos turėtojai, tris mėnesius gyvenę Lenkijoje, įgyja teisę joje apsigyventi nuolat, jiems suteikiamos socialinės garantijos; asmenų, turinčių Lenko kortą, vaikai įgyja vienodas teises į mokslą ir stipendijas, kaip ir Lenkijos piliečiai). Lenko korta Lietuvoje dažnai traktuojama kaip lojalumą Lenkijai patvirtinantis dokumentas, todėl mūsų šalyje gyvenantys Lenko kortos turėtojai būna kaltinami nelojalumu Lietuvos valstybei.

Lenkų tautinės mažumos padėties nagrinėjimo internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje analizė

Siekiant nustatyti Lietuvos internetinės žiniasklaidos lenkų tautinei mažumai skiriamo dėmesio apimtį, taip pat išsiaiškinti viešajame diskurse vylaujančias su šia mažuma susijusias pagrindines problemas, buvo atliktas tyrimas. Siekta nustatyti, kokiame kontekste pateikiamos naujienos ir informacija, susijusi su Lietuvos lenkais, išsiaiškinti, kiek apie jų problemas kalbama bendrame Lietuvos ir Lenkijos tarpvalstybinių santykių kontekste, išgryninti pagrindines internetinės žiniasklaidos viešajame diskurse dominuojančias tokio pobūdžio problemas.

Tirti buvo pasirinktos pagrindinės Lietuvos naujienų svetainės, pritraukiančios didžiausius lankytojų srautus: Delfi.lt, 15min.lt ir Lrytas.lt (1 pav.). Delfi.lt yra neabejotinas lankomumo lyderis Lietuvoje, jame kiekvieną mėnesį vidutiniškai apsilanko daugiau negu milijonas naršytojų. 15min.lt ir Lrytas.lt irgi turi daug skaitytojų (15min.lt vidutiniškai kas mėnesį sulaukdavo beveik 870 tūkst., o Lrytas.lt – beveik 790 tūkst. unikalių lankytojų).

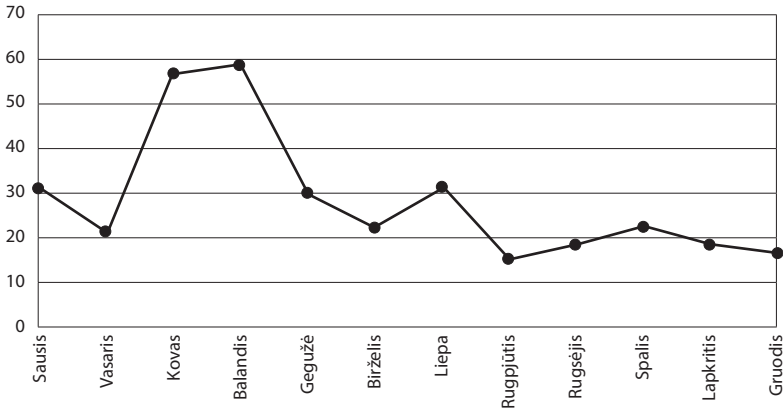
1 pav. Naujienų svetainių Delfi.lt, 15min.lt ir Lrytas.lt lankytojų srautai 2012 m. (unikalūs lankytojai)¹⁹

Tiriant buvo nagrinėjamos visos 2012 m. Delfi.lt, 15min.lt ir Lrytas.lt pagrindinių aktualijų rubrikose paskelbtos publikacijos – svarbiausios Lietuvos ir užsienio naujienos. Į tyrimo imtį nepateko naujienų portalų verslo, kultūros, kriminalų, laisvalaikio, gyvenimo būdo ir sporto rubrikų rašiniai.

Konkrečių naujienų portalų publikacijų apie Lietuvos lenkų tautinę mažumą buvo ieškoma užrašius žodžius „tautinė mažuma“ ir „lenkai“. Šie ieškos žodžiai buvo linksnuojami, todėl buvo surinktos visos publikacijos, kuriose yra minima lenkų tautinė mažuma. Šis laikotarpis (2012 m. sausio 1 – gruodžio 31 d.) tirti buvo pasirinktas dėl 2012 m. spalio 14 d. Lietuvoje vykusių eilinių Seimo rinkimų. Siekta nustatyti tiek bendrą su lenkų tautine mažuma susijusių naujienų srautą per metus, tiek išsiaiškinti, kaip su jais susijusių temų gvildenimą paveiks rinkimai ir prieš juos vykstanti rinkimų agitacijos kampanija. Taigi, iš ieškos duomenų (2 pav.) matyti šios tematikos turinio įvairovė kovą ir balandį: Lietuvos lenkai internetinėje žiniasklaidoje buvo minimi beveik dvigubai dažniau negu kitais mėnesiais, o ma-

¹⁹ Gemius, gemius Audience, Top 10 results - Visitors (Real Users) - January 2013, <<http://www.audience.lt/>>, 2013 03 23.

žiausiai dėmesio skirta rugpjūtį, tačiau būtent šį mėnesį buvo mažiausios ir bendros visų naujienų svetainių paskelbto turinio apimtys.

2 pav. Bendras su Lietuvos lenkų tautine mažuma susijusių naujienų pasiskirstymas internetinėje žiniasklaidoje 2012 m.

Toliau apžvelgsime konkrečių temų pasiskirstymą kiekvieną mėnesį. Visuose toliau aptariamuose pranešimuose viename ar kitame kontekste minima Lietuvos lenkų tautinė mažuma.

Sausis. Metų pradžioje nemažai dėmesio buvo skiriama Lietuvos ir Lenkijos tarpusavio santykių problemoms, o šios temos kontekste dažnai buvo minima ir aptariama mažuma. Pateikti politikų komentarai apie abiejų valstybių tarpusavio santykių problemiką: A. Ažubalis apie santykius su Lenkija: *mums nereikia „vyresniojo brolio“*, Delfi.lt, 2 d., 10.13 val., 209 komentarai²⁰; Č. Juršėnas: *lenkai nori mus mokyti, bet patys nekalba apie lietuvių švietimo padėtį Lenkijoje*, Delfi.lt, 4 d., 09.44 val. (107).

Taip pat jau metų pradžioje pateikiama informacija, susijusi su artėjančiais Seimo rinkimais, kur skelbiama apie Lietuvos tautinių mažumų konsolidaciją rengiantis rinkimų kampanijai – V. Tomaševskis: *lenkai į Seimo rinkimus ketina eiti išvien su rusais*, Delfi.lt, 6 d., 00.04 val. (685).

Nemažai dėmesio buvo skirta Lietuvos tautinių bendrijų tarybos pirmininko Mahiro Gamzajevio ir Lietuvos lenkų sąjungos sekretoriaus Edvardo Trusevičiaus konfliktui dėl Lietuvos lenkų rinkimų akcijos ir jos lyderio vaidmens bandant atstovauti visoms Lietuvos tautinėms mažumoms: M. Gamzajevus: *V. Tomaševskis neturi teisės kalbėti visų tautinių mažumų vardu*, Delfi.lt, 10 d., 00.27 val. (333); E. Trusevičius: *V. Tomaševskį smerkiantis*

²⁰ Toliau komentarų skaičius nurodomas skliaustuose.

tautinių mažumų atstovas turi būti svarstomas, Delfi.lt, 10 d., 13.53 val. (372); *Lenkų sąjungos sekretorius apskųstas prokurorams dėl rasizmo kurstymo*, Delfi.lt, 12 d., 11.17 val. (219).

Kita su lenkų tautine mažuma susijusi konfliktinė tema, kuriai skirta nemažai dėmesio, buvo apie Lenko kortą ir ją turinčių asmenų lojalumą Lietuvai. Europos parlamentaro nario Vytauto Landsbergio iškeltas siūlymas (*V. Landsbergis paragino partijos bendražygius vėl siekti Lenko kortos teisinio įvertinimo*, Delfi.lt, 15 d., 09.58 val. (730) paskatino naujienų svetainės plačiau pasidomėti Lenko kortos klausimu (*Lenko kortą kasmet gauna per tūkstantį Lietuvos piliečių*, 15min.lt, 2012 17 d., 12.51 val. (18)). Buvo paskelbta ir daug skaitytojų dėmesio sulaukė naujiena apie bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ kitataučiams darbuotojams skirtas baudas už lietuvių kalbos neavartojimą darbe – „*Lietuvos geležinkeliai*“ 11 darbuotojų nubaudė už valstybinės kalbos neavartojimą, jie raginami skųstis teismui, Delfi.lt, 18 d., 00.02 val. (978).

Vasaris. Bendras publikacijų, susijusių su lenkų tautine mažuma, skaičius vasarį buvo mažesnis negu sausį (2 pav.). Visose nagrinėtose priemonėse viena iš pagrindinių temų tapo lenkų tautinės mažumos kovą planuojamas protesto mitingas dėl naujos redakcijos Švietimo įstatymo: *Kovo 17 dieną pora tūkstančių lenkų žygiuos sostinės Gedimino prospektu – reikalaujama, kad jų mokyklose lietuvių kalbos sumažėtų*, Lrytas.lt, vasario 7 d., 14.25 val. (206); *Mitinguoti pasiruošę lenkų mokyklų atstovai pasigenda dialogo, Švietimo ir mokslo ministerija tai neigia*, 15min.lt, 7 d., 14.29 val. (47); *Lenkai skelbia tęsiantys protestus*, Delfi.lt, 7 d., 17.05 val. (88).

Taip pat buvo pateikiamos ir kitos su Švietimo įstatymu susijusios naujienos – *ESBO komisaras: dėl Švietimo įstatymo esama neaiškumų, bet Lietuva valdžia atvira*, 15min.lt, 28 d., 14.57 val. (1).

Kita plačiai nagrinėta tema – Lenkijos prezidento Bronisławo Komorowskio vizitas Lietuvoje ir susitikimas su Šalčininkų rajono lenkų tautinės mažumos atstovais: *Šalčininkuose Lenkijos prezidento B. Komorowskio laukė skundų maišas (papildyta)*, Lrytas.lt, 16 d., 18.49 val. (428); *Šalčininkuose viešėjęs Lenkijos prezidentas Bronisławas Komorowskis: švietimas lenkų kalba yra būdas išlikti tautinei lenkų mažumai*, 15min.lt, 16 d., 10.35 val. (74).

Taip pat paskelbta naujiena apie Lietuvos lenkų rinkimų akcijos planus artėjantiems Seimo rinkimams – *V. Tomaševskis: LLRA po rinkimų norėtų švietimo ir mokslo, žemės ūkio bei susisiekimo ministrų portfelių*, Delfi.lt, 8 d., 00.02 val. (1009).

Kovas. Daugiausia dėmesio lenkų temai buvo skiriama kovą ir balandį (2 pav.). Kovą pagrindinė tema – kovo 17 d. Lietuvos lenkų mokyklų streiko

komiteto surengtas mitingas – protestuota prieš naujos redakcijos Švietimo įstatymą ir reikalauta jį pakeisti.

Kovo 5 d. paskelbti straipsniai apie planuojamą protesto mitingą: lenkų nacionalistų planus atvykti į Vilnių ir prisidėti prie protestuotojų (*Palaikyti tautiečių į Vilnių ruošiasi liūdnai pagarsėję Lenkijos nacionalistai*, 15min.lt, kovo 5 d., 23.47 val. (321). Jau kitą dieną protesto organizatoriai Lietuvoje nuo pasklidusios informacijos atsiribojo: neigė bet kokias sąsajas su lenkų nacionalistų planais (*Lenkų protesto akcijos organizatoriai teigia nekviečiantys į Vilnių paramos iš užsienio*, Lrytas.lt, 6 d., 15.24 val. (66)).

Tačiau šis klausimas ir toliau buvo svarbiausias: *Palaikyti Lietuvos lenkų į Vilnių iš Varšuvos atvyks vienas autobusas*, Delfi.lt, 9 d., 15.59 val. (256); *Palaikyti Lietuvos lenkų – vienas autobusas iš Varšuvos*, Lrytas.lt, 9 d., 15.51 val. (21); *Lenkų nacionalistai tvirtina atvažiuojantys ne kelti neramumų, o apžiūrėti Aušros vartų*, 15min.lt, 9 d., 13.58 val. (114). Viršūnę viešajame diskurse dėmesys lenkų tautinei mažumai pasiekė 15–18 d. 15 d. pranešta apie saugumo užtikrinimo priemones per būsimąjį protesto mitingą: *Savaitgalį per mitingus tvarką užtikrins ir Viešojo saugumo tarnyba*, Delfi.lt, 15 d., 14.39 val. (65); *Lenkų mitingui Vilniuje suvaldyti skirta 300 papildomų pareigūnų*, Lrytas.lt, 15 d., 15.55 val. (119).

Prieš Lietuvos lenkų mokyklų streiko komiteto organizuotą mitingą pateikiama informacija apie lenkų pasirengimą (*Prieš mitingą Vilniuje lenkai meldė Aušros vartų švč. Mergelės Marijos paramos, kad nenutautėtų*, Lrytas.lt, 16 d., 15.45 val. (74)); žinomų Lietuvos ir Lenkijos politikų rašiniai (*Prof. V. Landsbergis: kuo daugiau sumaišties Lietuvoje, tuo geriau marsiečiams*, Delfi.lt, 15 d., 12.30 val. (336)) (*B. Komorowskis: Lietuvos lenkų padėtis gali pasikeisti po rinkimų*“, Delfi.lt, 16 d., 11.38 val. (171)), susiję su artėjančia protesto akcija ir tautinių mažumų problemomis.

Protesto mitingo dieną buvo gausiai pateikta naujienų apie akcijos eigą: *Protestuoti dėl tautinių mažumų švietimo susirinko keli tūkstančiai žmonių*, Delfi.lt, 17 d., 11.29 val. (1614); *Lenkų protesto akcija Vilniuje: puspenkto tūkstančio žmonių ir sulaukymas lietuvis su svastika*, 15min.lt, 17 d., 11.36 val. (435). Čia pat buvo – ir šios protesto akcijos vertinimai (*G. Steponavičius apie lenkų protestą: „Negalima krautis politinio kapitalo vaikų ugdymo sąskaita“*, Lrytas.lt, 17 d., 10.34 val. (25)) ir apibendrinimai (*Lenkų mitingo metu sulaukyti 4 žmonės, pasienyje sustabdyti ginkluoti jaunuoliai*, Lrytas.lt, 18 d., 08.58 val. (948)).

Taip pat 17 d. buvo aprašyta ir nedidelė protesto akcija prie Lenkijos ambasados: pilietiškai aktyvus jaunimas išreiškė palaikymą naujosios Švietimo įstatymo redakcijos, prieš kurią tuo pačiu metu protestavo lenkų tautinės mažumos atstovai: *Lietuvių atsakas lenkams: „Broliai lenkai, leiskite*

mokytiis lietuviškai!“, 15min.lt, 17 d., 12.16 val. (34); *Piketas prie Lenkijos ambasados: „Broliai lenkai, leiskite mokytiis lietuviškai!*“, Delfi.lt, 17 d., 13.20 val. (104).

Kovo pabaigoje dėmesio sulaukė Lenkijos užsienio reikalų ministro Radosławo Sikorskio rašinys apie kaimyninių valstybių tarpusavio santykius ir Lietuvos lenkų tautinės mažumos padėtį: *R. Sikorskis: Lenkija tikisi „naujo atsivėrimo“ su kita Lietuvos vyriausybe po rinkimų*, Delfi.lt, 29 d., 15.02 val. (124); *R. Lopata: R. Sikorskio retorika ir veiksmai panašėja į rusiškus*, Delfi.lt, 29 d., 17.42 val. (96).

Balandis. Balandį lenkų tautinei mažumai buvo skiriama itin daug dėmesio, tačiau nebuvo vienos vyraujančios temos ar problemos. Kovą ryškiai dominavo protesto mitingo tema, o balandį dėmesys viešajame diskurse pasiskirstė įvairioms temoms daugmaž po lygiai.

Kiek daugiau dėmesio sulaukė Lietuvos Respublikos prezidentės Daliaus Grybauskaitės atsisakymas vykti į balandžio 17 d. Varšuvoje rengiamą Lenkijos ir Baltijos šalių vadovų susitikimą (*D. Grybauskaitė nevyks į Varšuvoje rengiamą Lenkijos ir Baltijos šalių viršūnių susitikimą*, Delfi.lt, 10 d., 10.34 val. (909)).

Keletą dienų po šios informacijos paskelbimo buvo aptarinėjamos tokio prezidentės sprendimo priežastys ir pasekmės, nuolatos minėtas Lietuvos ir Lenkijos konfliktas dėl tautinių mažumų abiejose valstybėse: *Lenkijos generolas nusivylė D. Grybauskaitės sprendimu*, Delfi.lt, 11 d., 09.48 val. (422); *Č. Juršėnas gina prezidentės sprendimą nevykti į Lenkiją*, Delfi.lt, 11 d., 09.00 val. (198); *A. Kubilius: „Prezidentė pati sprendžia, kur ir kada jai dalyvauti“*, Lrytas.lt, 12 d., 09.51 val. (29); *Lenkų apžvalgininkas: D. Grybauskaitė kovoja su Lenkija dėl lyderystės regione*, Delfi.lt, 12 d., 13.51 val. (357); *Lenkijos apžvalgininkas Lietuvos prezidentės sprendimą nevykti į Varšuvą vadina pavojingu žaidimu*, 15min.lt, 12 d., 15.44 val. (42).

Lenkų tautinės mažumos problemos šį mėnesį buvo minimos straipsniuose apie NATO vykdomą oro policijos misiją Baltijos šalyse ir Lenkijos vaidmenį joje – *Lenkijos spauda: Varšuva priekaištuoja dėl nepakankamo Lietuvos indėlio oro policijos misijai*, 15min.lt, 17 d., 12.19 val. (32). Tačiau čia pat buvo pateikta informacija apie kaimyninės valstybės pasiryžimą tęsti misiją, nepaisant įtemptų Lietuvos ir Lenkijos santykių dėl skirtingai vertinamos tautinių mažumų padėties – *B. Komorowski: „Lenkija tęs dalyvavimą NATO oro policijos misijoje Baltijos šalyse“*, Lrytas.lt, 17 d., 18.43 val. (32). Vis dar nemažai dėmesio buvo skiriama naujos redakcijos Švietimo įstatymui. Aktualijų skilčių straipsniai: *Europos Parlamentui – lenkų peticijos dėl Lietuvos Švietimo įstatymo, Europos Komisija pažeidimų neįžvelgia*, 15min.lt, 24 d., 18.35 val. (32); *ŠMM: peticijoje dėl Lietuvos lenkų švietimo –*

klaidinama informacija, Lrytas.lt, 26 d., 13.47 val. (3); *Seimas svarstys pasiūlymą grįžti prie senosios švietimo tvarkos mažumoms*, 15min.lt, 26 d., 19.28 val. (26). Daugiausia dėmesio sulaukė pabaigoje vykęs Lietuvos lenkų rinkimų akcijos suvažiavimas, kuriame lenkų tautinės mažumos interesams atstovaujanti politinė jėga deklaravo savo siekius prieš artėjančius eilinius Seimo rinkimus: *Malda suvažiavimą pradėję lenkai skolinasi A. Zuoko idėjas ir laukia sėkmės rinkimuose*, Delfi.lt, 28 d., 11.23 val. (419); *LLRA pirmininku perrinktas V. Tomaševskis norėtų būti premjeras (papildyta)*, Lrytas.lt, 28 d., 16.49 val. (246); *Lietuvos lenkų rinkimų akcija sieks gauti keturių ministrų portfelius, norėtų Seimo nariams įvesti politinės patirties reikalavimą*, 15min.lt, 28 d., 11.18 val. (93).

Gegužė. Palyginti su ankstesniais mėnesiais, gegužę lenkų tautinei mažumai skirta gerokai mažiau dėmesio (2 pav.), išskyrus naujos redakcijos Švietimo įstatymo klausimą ir su juo susijusias problemas: *Gintaras Stepnavičius: „Lenkija nenori atnaujinti dvišalės darbo grupės švietimo klausimais, siūlo įtraukti ESBO komisarą“*, 15min.lt, 15 d., 17.47 val. (10); *Lenkiją stebina Lietuvos derybinės pozicijos švietimo klausimais*, Lrytas.lt, 16 d., 17.50 val. (3). Plačiausiai nagrinėta prezidentės D. Grybauskaitės Lenkijai išsakyta kritika ir Lenkijos reakcija į ją. Gegužę Čikagoje viešėjusi D. Grybauskaitė susitikime su Amerikos lietuviais griežtai sukritikavo Lenkijos politiką: *„Varšuva draugu pasirinko Rusiją, o Lietuva paversta atpirkimo ožiu“*. Lenkijos politikų reakcija: *Lenkijos URM atstovas: D. Grybauskaitė apsunkina santykius su Lenkija*, Delfi.lt, 21 d., 21.45 val. (117); *Lenkijos diplomatijos vadovas R. Sikorskis atkirto D. Grybauskaitei*, Lrytas.lt, 21 d., 22.00 val. (50); *R. Sikorskis stebisi D. Grybauskaitės kritika Lenkijai, kai lenkų naikintuvai saugo Lietuvos dangų*, Delfi.lt, 22 d., 09.34 val. (312); *J. Kaczynskis sutinka su D. Grybauskaitės kritika Lenkijos valdžiai, bet mato ir lietuvių kaltę*, Delfi.lt, 22 d., 16.52 val. (119); *Lenkų politologas: Lenkija neišmainė Lietuvos į Rusiją, bet nemoka lyderiauti*, Delfi.lt, 25 d., 14.07val. (139).

Internetinė žiniasklaida prezidentės žodžių vertinimus pateikė ir iš Lietuvos pozicijų – *Užsienio politikos ekspertai: Daliai Grybauskaitei nederėjo užsipulti Lenkijos*, 15min.lt, 21 d., 17.20 val. (85).

Birželis. Birželį vėl buvo rašoma apie naujos redakcijos Švietimo įstatymą ir lietuvių kalbos mokymą – *ESBO rekomendacijose dėl tautinių mažumų švietimo Lietuvoje nesiūloma keisti Švietimo įstatymo*, Lrytas.lt, 1 d., 15.25 val. (1).

Taip pat nemažai dėmesio sulaukė Lietuvos Respublikos Seime svarstytas Valstybinės kalbos įstatymas ir jį lydintieji teisės aktai: *Lenkų rinkimų akcijos atstovas Jaroslavas Narkevičius: prievartiniu mokymu pagarba lietuvių*

kalbai neugdama, 15min.lt, 5 d., 16.34 val. (74); *Premjeras A. Kubilius: „Lietuvos lenkų ateičiai svarbi ne W raidė“*, Lrytas.lt, 8 d., 13.26 val. (8).

Visose nagrinėtose naujienų svetainėse buvo aktualus Lenkijos užsienio reikalų ministro R. Sikorskio pasisakymas apie Lietuvos lenkų mažumos teises: *R. Sikorskis: Lietuvoje lenkų teisės būtų „beveik“ pakankamos, bet jos silpninamos*, Delfi.lt, 7 d., 16.05 val. (247).

Liepa. Liepą Lietuvos lenkų tautinė mažuma nagrinėtų naujienų svetainių straipsniuose minėta kalbant apie bendras Lietuvos ir Lenkijos santykių problemas, plačiau neišskiriant jokios konkrečios aktualijos.

Paskelbta nemažai Lietuvos ir Lenkijos politikų komentarų apie abiejų valstybių tarpusavio santykius ir su jais susijusių tautinių mažumų problemą: *Lenkijos prezidentas: bendradarbiauti geriant tautinių mažumų teises – pasišventimo vertas iššūkis*, Delfi.lt, 5 d., 19.24 val. (142); *R. Sikorskis: Lenkija yra pasirengusi perkrauti santykius su Lietuva*, Delfi.lt, 12 d., 11.56 val. (189); *Lenkijos užsienio reikalų ministras: „Problemas tarp Lietuvos ir Lenkijos kuria lietuviai“*, Lrytas.lt, 12 d., 17.13 val. (59); *Valdas Adamkus: man gėda, kad nesugebėjome įvykdyti senų pažadų Lenkijai*, 15min.lt, 14 d., 16.03 val. (118); *Lenkijos prezidento patarėjas: nereikia šūkauti ant Lietuvos*, Delfi.lt, 18 d., 18.31 val. (160); *Lenkų politologai abejoja, ar Lietuva ir Lenkija greitai užkas karo kirvį*, Delfi.lt, 19 d., 15.06 val. (59); *A. Kubilius žino, kaip greičiau spręsti tautinių bendrijų problemas*, Lrytas.lt, 19 d., 16.21 val. (7).

Mėnesio pabaigoje pateikta naujienų ir apie artėjančius Seimo rinkimus: *Lenkai šaukiasi tarptautinių stebėtojų Lietuvos Seimo rinkimams*, Delfi.lt, 25 d., 16.37 val. (466); *Z. Vaigauskas: stebėtojai per Seimo rinkimus gėdos nedaro*, Delfi.lt, 26 d., 18.24 val. (22).

Rugpjūtis. Rugpjūtį lenkų tautinei mažumai skirta mažiausiai dėmesio per visus 2012 m.: paskelbtas straipsnis tik dėl lenkiškų pavardžių rašybos – *Lenkijos prezidentas: dėl pavardžių rašybos su Lietuva turime būti tvirti, reikia siekti naudos abiem pusėm*, 15min.lt, 6 d., 14.54 val. (69).

Nemažą susidomėjimą sukėlė naujiena, kad Kazimiro Prunskienės įsteigta Lietuvos liaudies partija Seimo rinkimuose planuoja dalyvauti, prisidėdama prie Lietuvos lenkų rinkimų akcijos sąrašo: *K. Prunskienės partija rinkimams šliejasi prie Lenkų rinkimų akcijos ir V. Tomaševskio LLRA: bus ir daugiau netikėtumų*, Delfi.lt, 20 d., 11.10 val. (441); *Su rusais ir K. Prunskienės partija susidėjęs V. Tomaševskis Vyriausybę norėtų formuoti su socdemais, „darbiečiais“ ir A. Zuoku*, Delfi.lt, 27 d., 04.12 val. (414).

Rugsėjis. Prasidėjus naujiems mokslo metams, internetinės žiniasklaidos dėmesį vėl atkreipė su švietimu ir lietuvių kalbos mokymusi susijusios

Lietuvos lenkų tautinės mažumos problemos: *Suvenodintas brandos egzaminas – mokinių išbandymas lietuvių kalba*, 15min.lt, 3 d., 07.14 val. (47); *Bandomasis lietuvių kalbos egzaminas nelietuviškose mokyklose parodė – rašinius rašyti kitataučiams nesunku, bet gramatika šlubuoja*, 15min.lt, 27 d., 09.50 val. (17); *Tautinių mažumų moksleiviai lietuvių kalbą moka ne prasčiau*, Lrytas.lt, 27 d., 11.28 val. (4).

Taip pat visos nagrinėtos internetinės žiniasklaidos priemonės paskelbė naujieną apie Latvijos gynybos ministro Arčio Pabriko raginimą Lenkijai neaštrinti retorikos dėl Lietuvos tautinių mažumų padėties: *Latvijos ministrui Lenkijos kaltinimai Lietuvai primena Maskvos argumentus*, Delfi.lt, 7 d., 16.11 val. (230).

Svarbu pažymėti, kad rugsėjį jau buvo įsibėgėjusi agitacinė rinkimų kampanija, tačiau, kaip matyti iš 2 pav., su lenkų tautinės mažumos problemomis susijusių naujienų iš esmės nepadaugėjo, o bendras srautas išliko labai panašus kaip ir ankstesniais mėnesiais.

Spalis. Mėnesio pradžioje pasirodė keletas straipsnių apie Lietuvos ir Lenkijos santykių krizę, kur buvo gvildinama ir tautinių mažumų problemika: *Prezidentas Valdas Adamkus apie Lietuvos ir Lenkijos santykius: „Nekurkime naujo lagerio, pagrįsto nepasitikėjimu“*, 15min.lt, 5 d., 19.46 val. (69); *Lenkijos europarlamentaras: lenkų mažumai Lietuvoje reikia tokių pat teisių kaip Lenkijos lietuviams*, Delfi.lt, 6 d., 09.01 val. (479).

Taip pat visų Lietuvos pagrindinių naujienų svetainės nepraleido pro akis prezidentės patarėjos Jovitos Neliupšienės komentaro apie Dalios Grybauskaitės poziciją dėl Lietuvos ir Lenkijos santykių įtamos, susijusios dėl skirtingai vertinamos tautinių mažumų padėties – *Patarėja: D. Grybauskaitė santykiuose su Lenkija pasisako už pauzę „ceremoniniams susitikimams“*, Delfi.lt, 8 d., 13.31 val. (44). Aprašytas Druskininkuose Jerzy Giedroyc dialogo ir bendradarbiavimo forumo surengtas lietuvių ir lenkų intelektualų susitikimas, kuriame ieškota abiejų valstybių santykius bloginančių problemų sprendimų: *Politikų sukiršintas tautas bando sutaisyti intelektualai (atnaujinta)*, Lrytas.lt, 6 d., 11.50 val. (142); *Lietuvių ir lenkų intelektualai Druskininkuose bandė spręsti abiejų šalių santykių problemas*, Delfi.lt, 7 d., 14.43 val. (129).

Įvykus Seimo rinkimams, jų rezultatai buvo aptariami, remiantis lenkų tautinės mažumos, taip pat Lietuvos ir Lenkijos santykiais: *J. Haszczyński: Lietuva po Seimo rinkimų pasislinks į Rytus*, Delfi.lt, 16 d., 17.12 val. (97); *Lenkija džiaugiasi Lietuvos dešiniųjų nesėkme, bet bijo posūkio į Rytus*, Lrytas.lt, 23 d., 06.54 val. (158); *Po rinkimų Lenkija tikisi santykių su Lietuva pagerėjimo*, Delfi.lt, 29 d., 21.34 val. (125).

Iš karto po antro Seimo rinkimų turo žiniasklaida sekė naujos valdančiosios koalicijos formavimą, nepamiršo ir Lietuvos lenkų rinkimų akcijos bei lenkų tautinės mažumos problemos – A. Butkevičius: *Lietuvos lenkų rinkimų akcijai nebūtų patikėtas švietimo ministro postas*, Delfi.lt, 30 d., 19.03 val. (275).

Lapkritis. Mėnesio pradžioje svarbiausia naujiena – kad D. Grybauskaitė nevyks į Lenkijos Nepriklausomybės dienos minėjimą: *Prezidentė nevyks į Lenkiją dalyvauti Nepriklausomybės dienos minėjime*, Delfi.lt, 5 d., 16.58 val. (602); *Dėl valdžios dalybų D. Grybauskaitė paaukojo vizitą į Lenkiją (papildyta)*, Lrytas.lt, 15 d., 20.15 val. (141).

Tačiau daugiausia dėmesio buvo skiriama valdančiosios koalicijos formavimui, kur dažnai buvo minima Lietuvos lenkų rinkimų akcija ir lenkų tautinė mažuma: *LLRA pateikė savo sąlygas prisijungimui dėl koalicijos*, Delfi.lt, 13 d., 14.52 val. (449); *Lenkams socialdemokratai siūlys vieną ministeriją ir du viceministrų postus*, Lrytas.lt, 13 d., 21.47 val. (25); A. Butkevičius: *LLRA dalyvauja koalicijoje*, Delfi.lt, 14 d., 11.32 val. (508); *Lenkų rinkimų akcija nusileido: dalyvaus valdančiojoje koalicijoje tegavusi vieno ministro portfeli*, 15min.lt, 4 d., 11.34 val. (81).

Suformavus valdančiąją koaliciją, į naujienų svetainių akiratį pateko daugumos programa, kur buvo kalbama ir apie lenkų tautinės mažumos problemas – *Tautinėms mažumoms naujos daugumos programos projekte žadama originali pavardžių rašyba*, Delfi.lt, 23 d., 20.41 val. (240). Internetinė žiniasklaida pranešė ir naujieną apie patvirtintas suvienodintas lietuvių kalbos egzamino vertinimo instrukcijas, kuriose numatoma atlaidžiau vertinti abiturientų, kuriems lietuvių kalba nėra gimtoji, darbus – *Patvirtintos suvienodintos lietuvių kalbos egzamino vertinimo normos*, 15min.lt, 15 d., 17.32 val. (2).

Gruodis. Mėnesio pradžioje pasirodė publikacijų, kuriose Seimo perspektyvos vertinamos iš Lenkijos ir Lietuvos lenkų tautinės mažumos pozicijų: *Lenkijos apžvalgininkas Jerzis Haszczyński: Lietuvos valdžia bus prorusiška, bet naudinga lenkų tautinei mažumai*, 15min.lt, 6 d., 14.51 val. (22); *J. Haszczyński: lenkų dalyvavimas Lietuvos vyriausybėje – geriausias būdas išspręsti dvi problemas*, Delfi.lt, d., 15.36 val. (89). Ir toliau buvo nagrinėjamas naujos redakcijos Švietimo įstatymas: *Lenkijos piliečio peticiją dėl švietimo Lietuvoje išnagrinėjusi Europos Komisija pažeidimų nežvelgė*, Delfi.lt, 9 d., 12.33 val. (199); *EK išnagrinėjo lenko peticiją dėl švietimo Lietuvoje, tačiau pažeidimų nežvelgė*, Lrytas.lt, 9 d., 12.41 val. (46).

Metų pabaigoje itin daug buvo rašoma apie vieną iš pagrindinių įtam-pą Lietuvos ir Lenkijos santykiuose keliančių problemų – apie lenkų pavar-

džių rašybą lenkiškais rašmenimis ir dvikalbius vietovardžių užrašus. Plačiai buvo aptariami naujosios vyriausybės planai šiais lenkų tautinei mažumai aktualiais klausimais: *Naujos valdžios planuose – lenkams palankūs sprendimai*, 15min.lt, 10 d., 16.29 val. (121); *Nauja Vyriausybė žada spręsti tautinių mažumų pavardžių ir gatvių pavadinimų rašymo klausimus*, Lrytas.lt, 10 d., 19.12 val. (18); *Naujoji Vyriausybė linkusi leisti dvikalbius gatvių pavadinimus ir lenkiškus rašmenis pase*, Delfi.lt, 12 d., 16.43 val. (1156); *Algirdas Butkevičius: sieksime įteisinti dvikalbius gatvių pavadinimus ir lenkiškus rašmenis pase*, 15min.lt, 12 d., 17.30 val. (667).

Tiesa, čia pat buvo pateikta ir opozicijos nuomonė dėl lenkų pavardžių ir vietovardžių rašymo, išsakyta po Vyriausybės narių apsilankymo Seimo Tėvynės sąjungos frakcijoje – *Dešinieji pešiojo kairiuosius dėl lenkų pavardžių ir vietovardžių*, Lrytas.lt, 12 d., 19.24 val. (100).

Išvados

Su Lietuvos lenkais susijusių naujienų srautas 2012 m. pagrindinėse Lietuvos naujienų svetainėse (Delfi.lt, 15min.lt ir Lrytas.lt) pasiskirstė netolygiai. Ryškiai išsiskyrė kovas ir balandis, kai itin išsamiai buvo aprašomas Lietuvos lenkų mokyklų streiko komiteto surengtas protesto mitingas prieš naujos redakcijos Švietimo įstatymą. Kitais mėnesiais lenkų tautinei mažumai buvo skiriama mažiau dėmesio. Pažymėtina, kad, artėjant spalio mėnesį vykusiems eiliniams Seimo rinkimams ir jau įsibėgėjus rinkimų agitacijos kampanijai, straipsnių apie šią mažumą ir jos problemas nepadaugėjo. Galima manyti, kad, artėjant rinkimams, šių svetainių redakcijos sąmoningai stengėsi to nenagrinėti.

Pagrindinė internetinėje žiniasklaidoje vyravusi su lenkų tautine mažuma susijusi problema buvo naujos redakcijos Švietimo įstatymas ir su įstatymo reglamentavimu susiję dalykai: lietuvių kalbos mokymas, valstybinės kalbos egzaminas ir pan. Kaip jau minėta, šio klausimo viršūnė buvo pasiekta kovą, tačiau ir kitais mėnesiais Švietimo įstatymas nebuvo užmirštas.

Kitos lenkų aštriai keliamos problemos – pavardžių lenkiškais rašmenimis rašyba ir dvikalbiai vietovardžių užrašai – viešajame internetinės žiniasklaidos diskurse nebuvo svarbiausios. Tiesa, sudarius valdančiąją koaliciją, gruodį tautinių mažumų pavardžių ir vietovardžių rašymo klausimams skirta labai daug dėmesio, ir metų pabaigoje tai buvo viena iš pagrindinių temų. Naujienų svetainių publikacijas, susijusias su Lietuvos lenkų tautine mažuma, galima suskirstyti į dvi grupes. Pirmą sudaro straipsniai, tiesiogiai skirti šiai mažumai. Juose plačiai aprašomos lenkų keliamos problemos ir skauduliai, pateikiama politinių veikėjų ir kitų susijusių asmenų komentarai ir nuomonės. Antrą publikacijų grupę sudaro

straipsniai, kuriuose lenkai ir jų problemos yra minimos kontekste: dažniausiai rašyta apie Lietuvos ir Lenkijos santykius, įvairias su abiejomis valstybėmis susijusias aktualijas, bendro pobūdžio politinius klausimus. Galima tvirtinti, kad pagrindinėse Lietuvos naujienų svetainėse, pateikiant bendro pobūdžio su Lenkija susijusią informaciją ir naujienas, straipsnių pabaigoje dažnai yra paminimos su Lietuvos lenkų tautine mažuma susijusios problemos.

Literatūra

- Akerlund T. *National minorities and the media situation in Georgia*. ECMI working paper, European Centre for Minority Issues, 2012 [žiūrėta 2013 04 17]. Prieiga per internetą: < http://www.ecmi.de/uploads/tx_lfpubdb/Working_Paper_52_en.pdf >.
- Alonso S., Ruiz-Rufino R. "Political representation and ethnic conflict in new democracies", *European Journal of Political Research*, 2007, vol. 46, issue 2, p. 237–267 [žiūrėta 2013 04 09]. Prieiga per internetą: < <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1475-6765.2007.00693.x/full> >.
- Beresnevičienė V., Frėjutė-Rakauskienė M. „Etninė tematika ir nepakantumas Lietuvos žiniasklaidoje: dienraščių analizė“, *Ethnicity Studies / Etniškumo Studijos*, 2006, issue 1, p. 19–44 [žiūrėta 2013 04 17]. Prieiga per internetą: < http://www.ces.lt/wp-content/uploads/2012/03/EtSt_Beresnevicute_Frejute-Rakauskiene_2006.pdf >.
- Cohen J. "Effective Participation of National Minorities as a Tool for Conflict Prevention", *International Journal on Minority & Group Rights*, 2009, vol. 16, issue 4, p. 539–548 [žiūrėta 2013 04 16]. Prieiga per internetą: < <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=607fae70-3e73-4a0b-b583-4cf2ea5398c6%40sessionmgr113&vid=4&hid=118> >.
- De Varennes F. "Language, Ethnic Conflicts and International Law", *Razprave in Gradivo-Treaties & Documents*, 2011, issue 65, p. 8–35 [žiūrėta 2013 04 17]. Prieiga per internetą: < <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=9fdc1dbf-b055-4c72-a51f-e1dc75506958%40sessionmgr112&vid=2&hid=123> >.
- Guibernau M., Rex J. *The Ethnicity Reader: Nationalism, Multiculturalism and Migration*. Cambridge: Polity Press, 1997, p. 336.
- McIntosh M. E., Mac Iver M. A., Abele D. G., Nolle D. B. "Minority Rights and Majority Rule: Ethnic Tolerance in Romania and Bulgaria", *Social Forces* (University of North Carolina Press), 1995, vol. 73, issue 3, p. 939–967 [žiūrėta 2013 02 16]. Prieiga per internetą: < <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=0f156b9a-4921-49c7-90c8-0f014e0768d4%40sessionmgr104&vid=2&hid=123> >.
- Zaagman R. "Conflict prevention in the Baltic States: the OSCE high commissioner on national minorities in Estonia, Latvia and Lithuania", *European Centre for Minority Issues*, Flensburg, April 1999 [žiūrėta 2013 02 07]. Prieiga per internetą: < http://kms2.isn.ethz.ch/serviceengine/Files/EINIRAS/25772/ipublicationdocument_singledocument/a8adec30-15e7-4fdb-bc5d-082b1b6c6ef2/en/monograph_1.pdf >.

The Presentation of Problems of Lithuanian Polish National Minority in Country's Online Media

Since the restitution of independence the relationship between Lithuania and Poland has been related by various misunderstandings and conflicts. The situation of national

minorities in both countries is often identified as the main cause of these problems. In recent years many mutual accusations of Vilnius and Warsaw due to the situation of lithuanian national minority in Poland or polish national minority in Lithuania can be heard in the public discourse. The aim of this article – to refine the main problems related with polish national minority in Lithuania and to analyze the presentation of information about polish national minority in the national online media. In this publication the main problems related with polish national minority causing tension between Lithuania and Poland are identified and discussed. Moreover it is submitted the analysis of the main 2012 Lithuanian news portals publications, revealing how and in what context of online media the polish national minority in Lithuania is presented.

Key words: polish national minority, problems of national minorities, national minorities' problems in the media, online media.